

BOEKBESPREKING.

J. B. WOLTERS' Uitgeversmaatschappij te Groningen zendt ter bespreking een drietal deeltjes van de Nederlandsche Land- en Tuinbouwbibliotheek, die alle geheel of bijkans geheel buiten het gebied van de ziektenleer der planten liggen, om welke reden er hier niet uitvoerig over kan worden gehandeld. Maar daar de meeste lezers van ons Tijdschrift toch wel belang stellen in alle onderwerpen, die den land- of tuinbouw raken, behoeft zeker eene beknopte aankondiging hier niet achterwege te blijven.

„*Kennis van den grond*” door Ir. J. H. ENGELHARDT is een boekje van 248 bladzijden met 34 figuren (prijs f 2,25), dat beoogt een leerboek te zijn voor landbouwscholen in den meest uitgebreiden zin en tevens een leiddraad voor onderwijzers, die zich bekwamen voor de acte Landbouwkunde L. O. Maar het is zóó geschreven, dat het ook door den ontwikkelden praktischen landbouwer gemakkelijk kan worden begrepen, en dat deze op veel bodemkundige vraagstukken, die hij in de praktijk ontmoet, een antwoord krijgt. Er worden na een beknopte inleiding de volgende hoofdstukken behandeld: de vaste grondbestanddeelen, — het mechanisch grondonderzoek, — bepaling van het gehalte aan koolzure kalk, — bepaling van het humusgehalte, — waarde van de gevonden gehaltecijfers; klassificatie van gronden, — structuur van den grond, — dampkringslucht en grondlucht, — water in den grond, — het watergehalte, — de watercapaciteit, — de capillaire opstijging van water in den grond, — de doorlatendheid van den grond voor water, — de verdamping van water uit den grond, — de kleur van den grond, — verwarming van den grond, — het scheikundig grondonderzoek, — adsorptie-verschijnselen in den grond, — de invloed van bemesting, plantengroei, bewerking en vorst op de adsorptie-verschijnselen in den grond, — overstroming met zeewater, — vastlegging (absorptie) van phosphorzuur, — veranderingen in den grond tengevolge van plantengroei en plantenafval; het ontstaan van veengronden, — de zuurgraad en de kalktoestand van den grond, — het ontstaan van gronden; kleiafzettingen, — inpolderen van zeekleigronden. Als aanhangsels volgen dan: 1. Bepaling van den zuurgraad volgens de methode COMBER, en 2. eenige algemeene begrippen over den zuurgraad en de rol, die deze bij verschillende processen speelt. Dit laatste aanhangsel is van de hand van Dr. D. J. HISSINK.

In de laatste jaren zijn, ook in Nederland, belangrijke onder-

zoekingen gedaan op het gebied van de kennis van den grond. Het boek van den heer ENGELHARDT geeft een duidelijk overzicht van den stand onzer kennis op dit gebied. De lezing ervan is aan te bevelen, ook voor hem, die studie maakt van de plantenziektenkunde, want de toestand van den bodem heeft grooten invloed op den gezondheidstoestand der gewassen. Zoo kan de donkere kleur van den bodem gevaar voor nachtvorsten doen ontstaan, — zoo is het gevaar voor opvriezen der gewassen op een grond met een hoog watergehalte grooter dan op een meer drogen grond, — zoo bestaat er verband tusschen den kalktoestand van humushoudende zandgronden en het gedijen der gewassen. —

„*Bijzondere Plantenteelt*” door J. Z. TEN RODEGATE MARISSEN; derde deel: *Bouwland III*, 3e druk, bewerkt door Prof. Ir. J. ELEMA. Dit deel behandelt de zoogenoemde „hakvruchten”, n.l. aardappel, aardpeer, mangelwortel, gele wortel of peen, pastinaak, koolraap, knol, cichorei, ui, sjalot, glaskoolraap of koolraap boven den grond, sluitkool, voederkool. Sommige van deze worden vrij beknopt behandeld, daar zij hier te lande slechts zeer weinig worden geteeld (aardpeer, pastinaak) of uitsluitend of hoofdzakelijk tuinbouwgewassen zijn (sjalot, koolraap boven den grond, sluitkool).

Van ieder gewas worden meer of minder uitvoerig behandeld: de geschiedenis, — de botanische kenmerken en verdere bijzonderheden, — soorten, variëteiten en rassen, — het klimaat en de bodem, die het gewas verlangt, — de verspreiding, de voorvruchten en de navruchten, — de bewerking en de bemesting, die de bodem verlangt, waarop het bepaalde gewas zal groeien, — het zaaien of poten, — de verpleging, — (waarbij ook vermeld worden de schadelijke dieren, die er op leven en de ziekten, waaraan het gewas soms blootgesteld is), — het oogsten, — opbrengst, gebruik, bewaring.

De verschillende deelen van MARISSEN's „*Bijzondere Plantenteelt*” worden na den vroegtijdigen dood van den schrijver voor nieuwe drukken bewerkt door Prof. J. ELEMA. Zij waren en zijn gebleven uitstekende handleidingen bij het landbouwonderwijs en waardevolle handboeken voor den praktischen landbouwer. Dit geldt ook van den thans verschenen derden druk van dit deeltje, dat op 144 bladzijden de hakvruchten behandelt. Het bevat 43 afbeeldingen en is verkrijgbaar voor den prijs van f 1.90.

„*De electricische stroom en zijne toepassingen*”, door Prof. Dr. D. VAN GULIK heeft in de eerste plaats ten doel om bij het land-

bouwonderwijs te worden gebruikt. Verder is dit werkje bestemd voor hen, die bij de steeds uitbreidende electrificatie van het landbouwbedrijf behoefte gevoelen, hunne kennis van de electriciteitsleer door eigen studie op te frisschen of in de richting der electrotechniek uit te breiden. Het boekje bevat 117 bladzijden en 75 figuren en is verkrijgbaar voor den prijs van f 1.50. Het is verdeeld in de volgende hoofdstukken: 1. Algemeene eigenschappen van den electrischen stroom; wet van Ohm; 2. Warmteontwikkeling van den stroom; 3. Scheikundige werking van den stroom; 4. Magnetische werking van den stroom; 5. Indirecte stroomen; 6. Wisselstroomen; 7. Draaistroomen; 8. Dynamo's; 9. Electromotoren; 10. Electrische krachtsoverbrenging; 11. Electrificatie van het platteland; toepassingen in den landbouw; 12. Gevaren van den electrischen stroom; 13. Iets over draadlooze telegraphie en telephonie. Het werkje van Prof. Dr. VAN GULIK schijnt mij in eene zonder twijfel bestaande behoefte op uitstekende wijze te voorzien.

J. RITZEMA BOS.

BEKNOPTA AANTEEKENINGEN OP PLANTEN- ZIEKTENKUNDIG GEBIED.

DOOR

PROF. DR. J. RITZEMA BOS.

22. Bestrijding van schadelijke dieren met behulp van arsenicumhoudende lokmiddelen. Dr. KRIEG te Kreuznach behandelt dit onderwerp in „Centralblatt für Bakteriologie, Parasitenkunde und Infektionskrankheiten”, Zweite Abteilung, Bd. 65 (1925), blz. 59—62. Het bespuiten en bestuiven met arsenicumhoudende middelen is tegenwoordig in de praktijk der bescherming van boomen en andere planten algemeen bekend; de bedoeling daarvan is, de aangetaste of bedreigde plantendeelen met eene dunne laag der arsenicum bevattende stof te bedekken en aldus de daaraan vretende insekten te doodden. In tegenstelling daarmee wordt de bestrijding van schadelijke dieren door arsenicum bevattende lokmiddelen, waarvan in Amerika vrij veelvuldig wordt gebruik gemaakt, in Europa nog betrekkelijk weinig toegepast. Het gebruik van niet vergiftigde lokmiddelen is daar meer bekend, o.a. ter bestrijding van slakken, aardrupsen, ritnaalden en mieren. Het vangen van schadelijke dieren met niet vergiftigde lokmiddelen is echter vrij omslachtig: voor-